

Goli Abdurahman en Karin Wesselink: '21 stralen' Uitgegeven in eigen beheer, Amsterdam 2011. ISBN 9789491098185 (Borstkanker/Ongewilde kinderloosheid/ED/1). Zie ook: www.penacenter.com

Soort boek/Ziekte /Stijl: Ervaringsverhaal van 212 bladzijden van Goli Abdurahman, een Koerdische vluchteling die naar Nederland kwam en borstkanker kreeg. Zij schreef het boek samen met Karin Wesselink. In het boek schrijven zij zowel over gebeurtenissen uit haar leven in Koerdistan, Iran en Nederland als over de periode dat bij Goli Borstkanker werd geconstateerd. Hoe ze daarmee lede, ermee omging, behandeld en bejegend werd. De helft van de opbrengsten van het boek komt ten goede aan het door Goli opgerichte Kankerinformatiecentrum in Koerdistan, het Pena Center ("Pena" betekent: Bescherming).

Over de schrijfters: Goli Abdurahman (1967) groeide op in Koerdistan en Iran en kwam als vluchteling naar Nederland. In Koerdistan runde zij met haar man een verloskundige praktijk. Ze heeft een verloskundige achtergrond en is ook verpleegkundige. Ze is bestuurslid van Stichting Allochtonen & Kanker, bezoekt als zorgconsulent allochtone kankerpatiënten en geeft ze lezingen in ziekenhuizen en buurtcentra. Verder neemt ze deel aan de patiëntencommissie van KWF en NFK om onderzoeksvoorstellen te beoordelen. Ze richtte zelf in maart 2011 de enige stichting Pena Center voor kankerpatiënten in haar geboortestreek in het noorden van Irak op. Goli schrijft onder het pseudoniem Gulala Peshdery over gezondheid voor verschillende Koerdische media. Zie ook www.penacenter.nl

Karin Wesselink (1976) is journalist, onderzoeker en antropoloog. Gedurende haar studie keek zij speciaal naar gender, gezondheid en religie. Ze schrijft vooral over de multiculturele samenleving en voor kinderen. Ze werkt over de hele wereld, van Amsterdam, Marokko tot Uganda. Haar motto: Kijken en luisteren levert altijd meer te zien en horen op. Haar leidraad: alles bestaat bij de gratie van variatie. En: be puzzled! Zie ook www.karinwesselink.nl

Korte beschrijving: Dit is het eerste Nederlandstalige boek van een Koerdische vrouw over haar leven waarin ze ook met borstkanker werd geconfronteerd en hoe ze daarmee omgaat, wat haar beweegt om erover te schrijven en het Pena Center op te richten in haar geboortestreek in het noorden van Irak.

Goli beschrijft haar jeugd in Koerdistan en Iran. Zij kwam uit een gezin met meerdere kinderen. Ze beschrijft hoe onzeker hun bestaan was in het door oorlog geteisterde gebied. Welke taken er op haar rustten, hoe de verhoudingen tussen mannen en vrouwen, jongens en meisjes, binnen het gezin en de grootfamilie waren. Het was uitzonderlijk dat zij naar een school mocht als enige van de meisjes uit het gezin. Ze had talloze baantjes, maar door haar opleiding en na een extra opleiding kon ze gaan werken als röntgenlaborant in een Iraans ziekenhuis waar ze als Koerdische vluchteling is terechtgekomen. Tijdens de Golfoorlog werkte ze daar vele uren, met niet altijd goede bescherming tegen schadelijke straling.

Goli werd op haar 21ste uitgehuwelijkt, Jalil werd haar echtgenoot. Zij kwamen terecht in een vluchtelingenkamp voor Koerden in het noorden van Irak. Omdat er geen gezondheidsvoorzieningen waren begon Goli een verloskundigenpraktijk waar vrouwen ook kwamen voor andere adviezen en behandelingen, onder andere seksuele voorlichting, behandeling van plekken die zijn ontstaan na de gifgasaanval op Halabja. Ook werd af en toe een zwaargewonde Koerdische vrijheidsstrijders

gebracht. Uiteindelijk moesten ze vluchten nadat moslimfundamentalisten een aanslag op de kliniek pleegden en kwamen ze naar Nederland. Natuurlijk miste Goli haar familie en moeder en beschrijft ze hoe dat was.

In Nederland leerde ze snel de taal en rondde een opleiding tot verpleegkundige af. Goli ging hier ook de medische molen in vanwege haar onvruchtbaarheid. Het mocht niet baten. Ook Jalil had het moeilijk in Nederland en keerde een tijdje, zonder Goli, terug naar Koerdistan. Maar hij koos voor Goli toen hij hoorde dat ze borstkanker had en kwam terug naar Nederland. Hij was een grote steun voor haar en doorbrak daarmee ook allerlei culturele taboes.

Tussendoor lezen we steeds hoe Goli er in Nederland achter kwam dat ze borstkanker had. Hoeveel moeite ze moest doen om de huisarts te overtuigen dat een plekje gecontroleerd moest worden. Hoelang het duurde voordat ze een verwijzing kreeg. Welke behandelingen ze onderging en wat ze daarbij moeilijk vond.

Tenslotte beschrijft ze wat ze deed en hoe ze gemotiveerd raakte om in Koerdistan het Pena Center op te richten.

Wat viel op: Dit boek laat duidelijk zien dat vrouwen uit een andere cultuur binnen de Nederlandse gezondheidszorg tekort komen wanneer niet geprobeerd wordt rekening te houden met de cultuur waar zij vandaan komen. In dit geval een eeuwenoude cultuur van Koerdistan waar moslimmannen superieur boven alle vrouwen staan, een cultuur waar genoegdoening, eer en eerwraak, schaamte en angst een rol spelen.

Daarbij komt ook nog het hele chaotische bestaan van vluchteling zijn en in een vreemde cultuur terechtkomen. Voor hulpverleners is het goed om zich dit te realiseren als zij te maken hebben met allochtone vrouwen. Over de schaamte van vrouwen, om hun lichaam te laten zien aan hulpverleners is hier te lezen en het ongemak tegenover hun man. Ook werd weer eens duidelijk dat artsen buitenlandse vrouwen serieuzer moeten nemen.

Na een langer verblijf in Nederland maken velen van 'hen en ons', wij en zij, 'een andere nieuwe cultuur'.

Veel heb ik geleerd van wat Goli schreef over haar ongewilde kinderloosheid. Hoeveel ze deed om een kind te kunnen krijgen, zowel in het alternatieve als het reguliere circuit, in Nederland en Koerdistan onder druk van haar schoonfamilie, maar daarbij ook enorm gesteund door haar man. Daardoor wordt duidelijk dat cultuur een rol speelt, maar personen, hoe ze er tegenaan kijken, ook.

Goli doorbreekt met dit boek vele taboes zoals ze dat in Koerdistan ook deed, en dat is dapper en heel leerzaam. Goed voor wederzijds begrip. Lezen dit boek.

Citaten: Pag.29: 'De huisarts kijkt me aan als ze zegt dat het goed is geweest dat ik die mammografie toch weer heb laten doen. Ze geeft toe dat ze de uitslag in januari anders heeft gezien en begrepen, maar ze maakt geen excuses. Woede knijpt mijn keel dicht, ik voel me niet serieus genomen en kan niets meer zeggen.'

Pag.33: 'De aarde beeft, mijn hart ook. De tranen wassen mijn gezicht. Door het geluid van vallende raketscherven en muren die donderend naar beneden komen heen, hoor ik zware voetstappen naderen. (...) Het is Jalil die me is komen zoeken. (...) Zijn vader schreeuwt terug en dwingt hem te schuilen en de moskee, net als altijd. Ik zal bij de andere vrouwen in de schuilkelder van de burens onderduiken.'

Pag. 84: 'Liefde, Dat is wat ik écht nodig heb in mijn leven. Ik denk terug aan de

woorden van Jalil. Makkelijk uit te spreken, maar moeilijk te geloven. (...) Als hij echt van me zou houden, zou hij niet al die jaren gebruik van mij hebben gemaakt. (...) In mijn droom zegt Jalil dat Allah me met deze ziekte straft omdat ik van hem wilde scheiden en niet mee ging naar Koerdistan.'

Pag.102-103: 'Als leerling verpleegkundige op de afdeling oncologie, stond ik er vaak naast, maar nu krijg ik zelf het infuus waar een zak chemo aan hangt. (...) Jalil en ik zijn tijdens mijn behandeling veel met z'n tweetjes en dus erg op elkaar aangewezen. Hij helpt me met bijna alles, alleen heeft hij nog steeds twee linkerhanden in de keuken.'

Pag.110: 'Ik vertrok zonder Jalil uit Moskou, voor zijn vlucht hadden we het geld nog niet bij elkaar.'

Pag.124: 'De arts wil haar verder uitleggen dat ze moet bellen als ze vaginale bloedingen of koorts krijgt. Maar het woord vagina doet de vrouw beslist met haar hoofd schudden. Hier kan ze niet over praten met die twee anderen in de kamer. Ik vertaal het voor de arts en verschiet dan zelf van kleur. Hij wil het namelijk ook nog met haar hebben over wanneer ze weer mag vrijen. Ik slik en kijk naar de mannen. Nu moet ik echt al mijn schroom overwinnen. Maar misschien is het mijn blik of hun intuïtie dat ze zelf al wat met hun voeten beginnen te schuifelen. Nooit gedacht dat ik onbekende mannen de deur zou wijzen, toch doe ik het. En ze gaan zonder morren, ze lijken haast opgelucht.'

Pag.151: 'De druk rustte niet op zijn schouders en niemand trok zijn vruchtbaarheid in twijfel. Bovendien dacht ik de laatste tijd steeds vaker aan al die röntgenstralen waar ik aan ben blootgesteld. De zorgen daarover kon ik met niemand delen, zelfs niet met Jalil. Als mijn schoonfamilie dit zou horen, gaf ik ze een vrijbrief om een tweede vrouw voor hun zoon te zoeken.'

Recensie: <http://www.diagnose-kanker.nl/behandelingen/3-sdk/393-12-stralen-goli-abdurahman-een-bijzonder-boek>:

'(...) Een aangrijpend en vlot geschreven leesboek met tussen de regels door veel informatie over hoe mensen met een Oosterse cultuur of religie hun gezondheid en ziekte beleven. * Het boek wordt aanbevolen door CDA-politica Kathleen Ferrier die over 21 STRALEN zegt: 'Laat het levensverhaal van deze dappere vrouw een bron van inspiratie zijn voor ieder die dit leest.' (...)

Noot SDK redactie (Tom en Tonia van der Wal - Oprichters SDK) : Stichting Diagnose kanker werkt graag samen met de Stichting Allochtonen en Kanker (SAK), PENA, en in het bijzonder met Goli. Het boek is prachtig geschreven en leidt de lezer door een cultuur waar wij als Nederlanders vaak geen benul van hebben. (...) Wij kunnen alleen maar aangeven Koop dit boek! Laat je meevoeren in de wereld waarin volkeren constant moesten vluchten voor dictators als Saddam Hoessein, waar vrouwen gediscrimineerd, besneden en uitgehuwelijkt worden en waar moedige vrouwen opkomen om dit ten goede te veranderen. Goli is niet iemand waar je snel omheen kan, maar dat wil je ook niet :-)) (...)